

Arviointi oppimisena

Tampere 31.10.2017

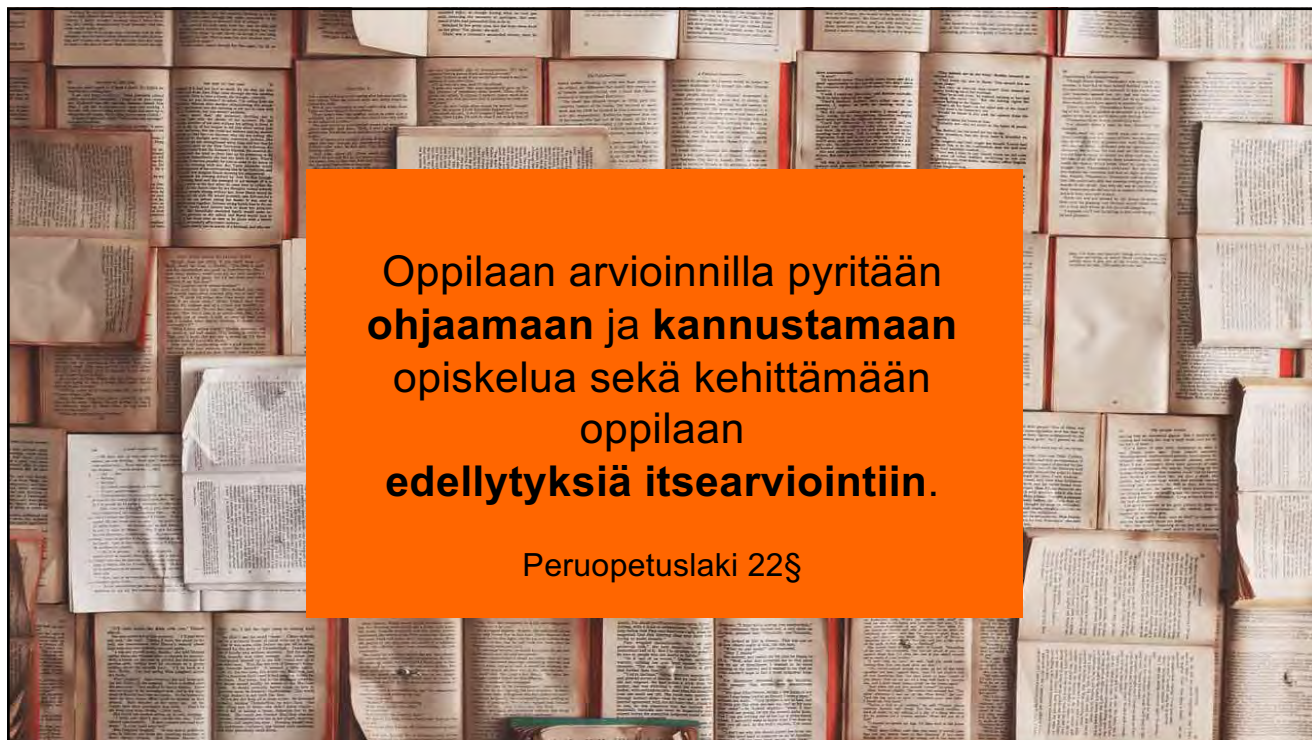
Päivi Nilivaara

inOline

Synonyymivaihtarit

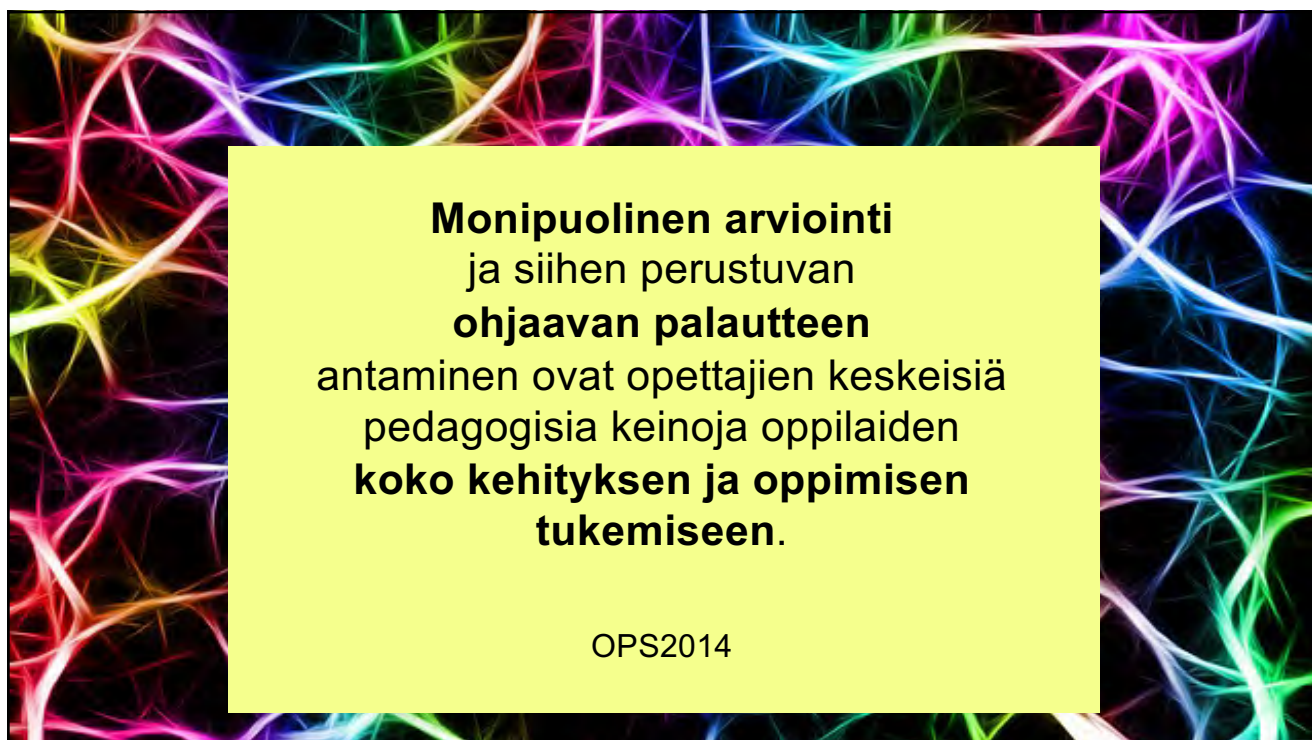
Jos et saisi käyttää sanaa **arviointi** ja joutuisit kuvailemaan opetussuunnitelman mukaista arviointia,, mitä sanoja käyttäisit?

1. Mieti ja kirjoita kuusi (6) sanaa paperillesi.
2. Kiertele salissa ja vaihda vastaantulevien kanssa sanoja perustellen, lisää omaan listaasi kuulemiasi sanoja.
3. Sano sama sana vain kerran.
4. Kun olet koonnut yhteensä kaksinkertaisen määrän alkuperäiseen verrattuna, palaa paikallasi.

Oppilaan arvioinnilla pyritään
ohjaamaan ja kannustamaan
opiskelua sekä kehittämään
oppilaan
edellytyksiä itsearviointiin.

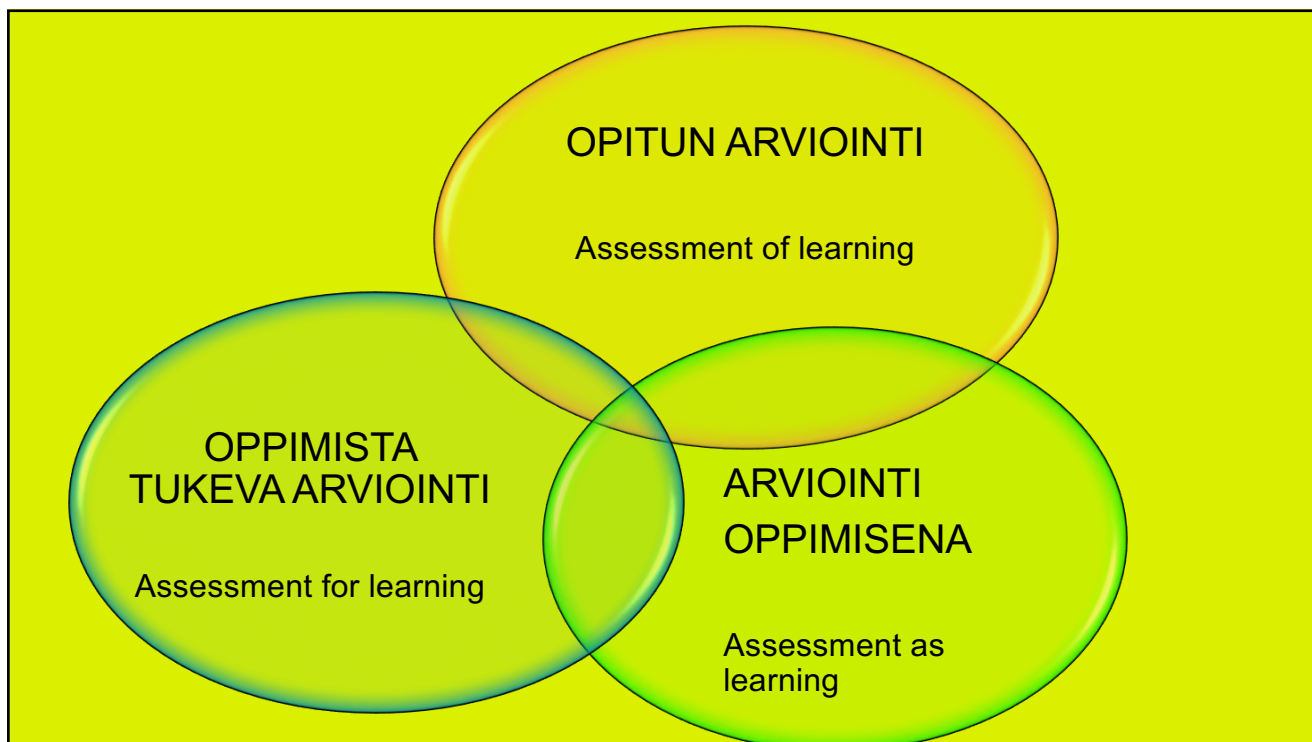
Peruopetuslaki 22§

Monipuolinen arviointi
ja siihen perustuvan
ohjaavan palautteen
antaminen ovat opettajien keskeisiä
pedagogisia keinoja oppilaiden
koko kehityksen ja oppimisen
tukemiseen.

OPS2014

Metakognitio

Metakognitio tarkoittaa oppijan tietoisuutta omasta tiedonkäsittelystään, älyllisestä toiminnastaan ja edelleen hänen taitoaan hyödyntää tätä tietoa, kun hän ohjaa omaa oppimistaan erilaisissa oppimistilanteissa.

Metakognitiivinen tieto

Persoonatieto

Tietoa itsestä ja toisista tiedonkäsittelijänä ja persoonallisista ominaisuuksista, jotka vaikuttavat oppimiseen

Tehtävätieto

Tietoa erilaisten tehtävien ja tehtävätyyppien vaikutuksesta oppimiseen ja suoriutumiseen tehtävistä

Strategiatieto

Tietoa erilaisista mahdollisista strategioista ja niiden vaikutuksista oppimisen

Flavell,1976

Metakognitiivinen taito

Suunnittelutaito

Tavoitteiden ja vaatimusten määrittely ja pilkkominen
Toimintatapojen valinta suhteessa resursseihin ja tehtävää
Tuloksellisuuden ennustaminen

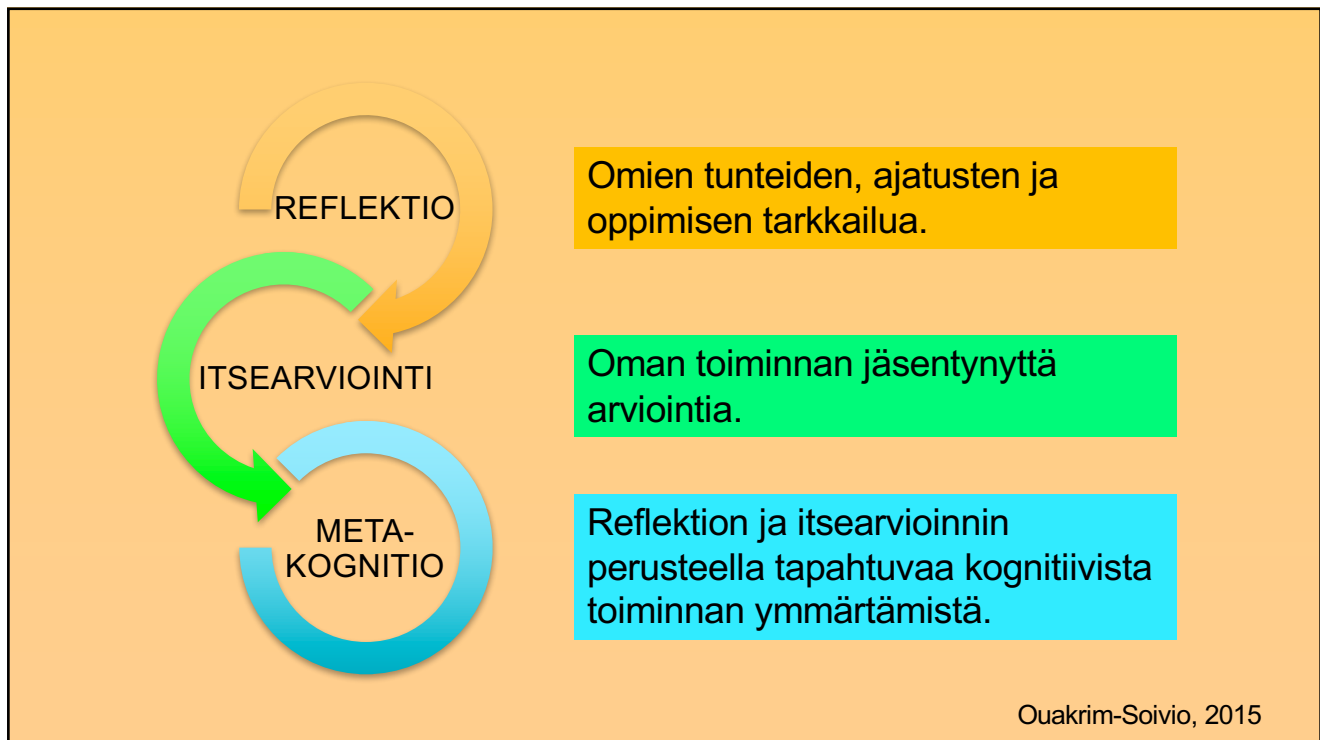
Ohjaustaito

Toiminnan aikainen valvonta
Valittujen toimintatapojen tehokkuuden ja muutostarpeen arviointi

Arviointitaito

Tarkistaminen
Suorituksen lopettamishetken arviointi ja päättäminen
Tehtävään palaamisen tarpeen arviointi

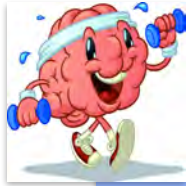
Flavell,1976

Metakognitiota ohjaavia kysymyksiä

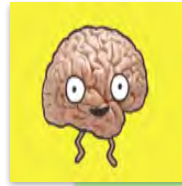
- Mikä on ongelma?
- Mitä tiedät tästä jo?
- Mitä tarkoittaa?
- Mitä tietoja tarvitset?
- Mihin perustuu?
- Miten ajattelet toimia?
- Millaisen suunnitelman teet?
- Aivan oikein, mutta mistä sinä tiesit?
- Miten sait asian selville?
- Mitä muita tapoja voisi olla?
- Mitä siitä seuraa?
- Mistä johtuu?
- Milloin muulloin sinun tarvitsee?

- Mitä teit äsken?
- Miten pääsit tähän?
- Mitä arvelet tapahtuneen, jos olisit tehnyt toisin?
- Mitä sinun pitää tehdä seuraavaksi?
- Mitä teet ensin?
- Mitä teet seuraavaksi?
- Miten valvot työskentelyäsi?
- Mitä jälkitöitä pitää tehdä?
- Mistä tiedät, oletko onnistunut työssäsi?
- Miltä tuntui tehdä tämä työ?
- Mitä uutta opit?
- Mikä oli erilaista eiliseen verrattuna?

Kasvun asenne

- uskovat kyvykkyyden olevan muovautuvaa ja kehittyvän harjoituksen avulla
- haastavat itseään mieluusti
- ovat sinnikkäitä
- haluavat oppia virheistään
- uskovat ponnistelun edesauttavan oppimista ja kehitystä
- muokkaavat toimintaansa ohjaavan palautteen suuntaisesti
- kokevat toisten menesteyksen innostavana ja hyödyllisenä myös itselleen
- tavoite oppimistilanteissa on oppia ja kehittyä
- kasvavat täyteen mittaansa ja edistyvät hyvin

Pysyvyyden asenne

- uskovat kyvykkyyden olevan pysyvää ja annettu ominaisuus
- välttelevät haasteita
- luovuttavat helposti
- välttelevät virheitä ja lannistuvat niistä
- näkevät ponnistelun hyödyttämättömänä, koska kyvykkyys on annettu ominaisuus
- eivät hyödy ohjaavasta palautteesta, koska kokevat sen loukkaavana
- pelkäävät helposti toisten onnistumisia, koska kokevat ne uhkana
- tavoite oppimistilanteissa "näyttää fiksulta"
- alisuoriutuvat usein eivätkä saavuta potentiaaliaan

Dweck, 2006 ja Ricci, 2013

Myönteiset tunnekokemukset, oppimisen ilo ja uutta luova toiminta edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa osaamista.

Oppimaan oppiminen on

yksilön valmiutta ottaa vastaan uusia oppimishaasteita ja sitoutua niiden vaatimaan työhön.

Kts. Koulutuksen arviointikeskuksen julkaisut

Tavoitteena oppimiseen kannustava arviointikulttuuri

- Arvioinnin antamaa tietoa käytetään parantamaan opetusta ja oppimista, ei oppilaiden vertailuun
- Rohkaiseva ja yrittämään kannustava ilmapiiri
- Dialoginen ja vuorovaikutukseen pyrkivä arviointi osana opetusta
- Oikeudenmukainen ja eettinen, laaja-alainen ja realistinen arviointi, joka perustuu monipuoliseen näyttöön
- Oppilaita ohjataan tunnistamaan ja ohjaamaan omaa oppimistaan – itsearviointi- ja vertaisarviointitaitojen opettelua

Opsin perusteet s. 47

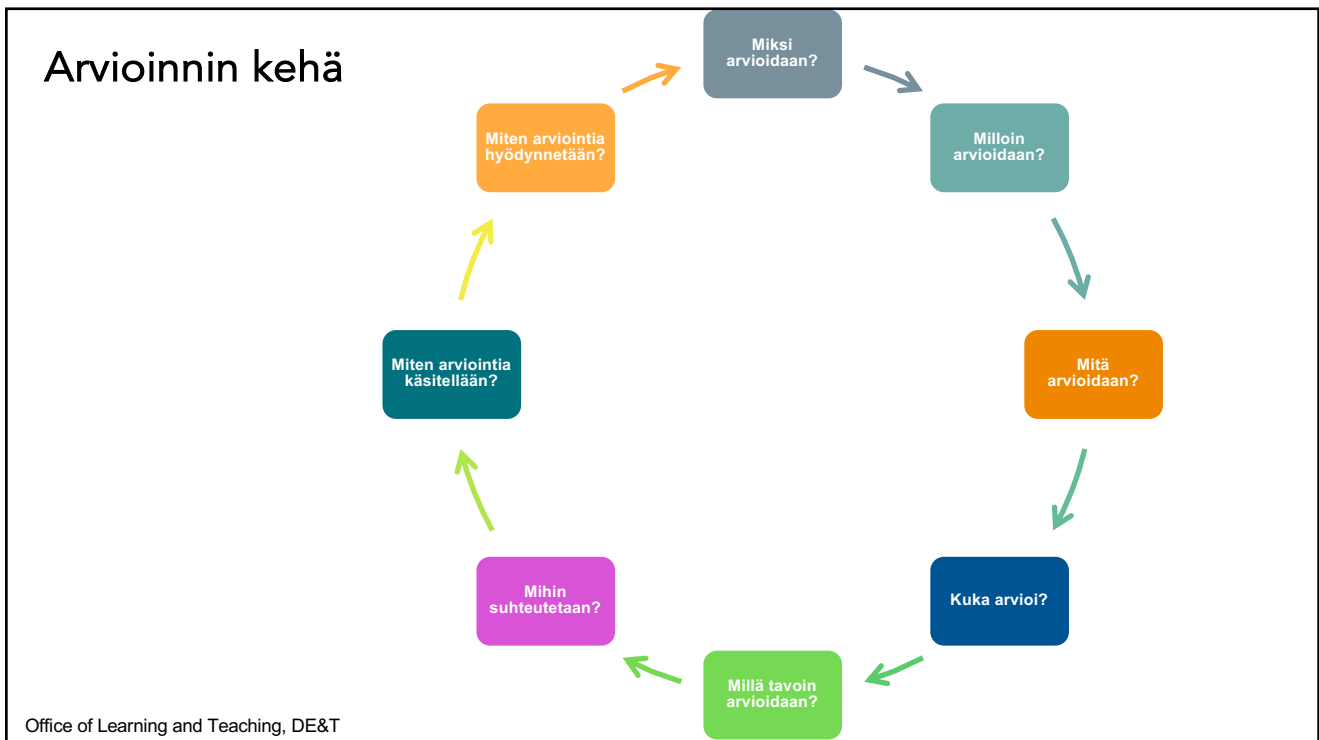
Oppimiskäsityksen ydin

Miten näkyvät koulun arviointikulttuurissa?

- oppilas on aktiivinen toimija
- vuorovaikutus edistää oppimista
- myönteiset kokemukset vahvistavat motivaatiota
- itseohjautuvuutta harjoitellaan
- oppimaan oppiminen on taito

Opetuksen
suunnittelu, toteutus ja arviointi
muodostavat kokonaisuuden.

Ouakrim-Soivio, 2015

Mikä edistää oppimista eniten?

- Resurssit
- Opiskeluun käytetty aika
- Strukturoitu opettajajohtoinen työskentely
- Palautteen anto
- Tvt opetusvälineenä
- Kotitausta
- Luokalle jättäminen
- Luokkakoko
- Tutkiva oppiminen

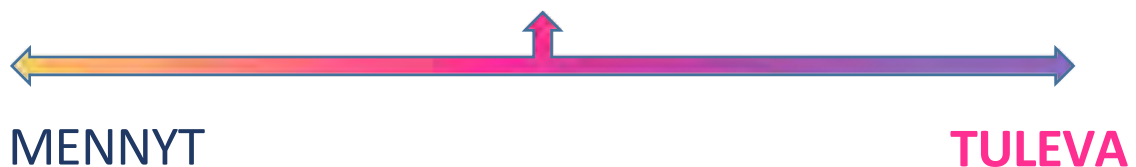
Opetusmenetelmien ja -järjestelyjen vaikutus oppimistuloksiin (John Hattie 2005)

	Interventio- tai opetusmenetelmä	Efekti koko
1	Palautteen anto	0,81
2	Strukturoitu opettajajohtoinen opetus (direct instruction)	0,81
3	Aiempi osaaminen	0,80
4	Häiriötä aiheuttavien oppilaiden puuttuminen luokasta	0,79
5	Opetuksen laatu	0,67
6	Foneettinen tietoisuus (vrt. kohta 43)	0,66
7	Aikainen puuttuminen oppimisen ongelmiin	0,64
8	Vertaisarviointi	0,63
9	Oppimistavoitteiden haastavuus	0,59
10	Itsearviointin käyttö	0,56
11	Tavoitteellinen oppiminen (mastery learning)	0,55
12	Interaktiivinen videoiden käyttö	0,54
13	Luokkatovereiden vaikutus (peer influence)	0,50
14	Kaksikielinen opetus (toisen kielen puhujille)	0,49
15	Oppimistaidot	0,49

Käännös S.Kupiainen

	Interventio- tai opetusmenetelmä	Efekti koko
16	Sosio-ekonominen tausta	0,48
17	Opettajan jatkuva ammatillinen kehitys	0,48
18	Tutorointi	0,47
19	Kognitiivisesti strukturoitu oppiminen (advanced organizers)	0,46
20	Hypermedian käyttö opetuksessa	0,46
21	Vanhempien tuki ja kiinnostus (Parent involvement)	0,43
22	Kotitausta (Home environment)	0,42
23	Minäkuva (Self-concept)	0,40
24	Yksilöity opetus	0,39
25	Opiskeluun käytetty aika (Time-on-task)	0,37
26	Kofityöt	0,35
27	Tietokoneavusteinen opetus	0,32
28	Nopeutettu eteneminen opinnoissa (Acceleration)	0,32
29	Testaamisen tiheys	0,32
30	Laskimien käyttö	0,20

	Interventio- tai opetusmenetelmä	Efekti koko
31	Kognitiiviset strategiat (Learning hierarchies)	0,19
32	Monikulttuuriset opetusryhmät (Desegregation)	0,19
33	Heterogeeniset opetusryhmät (Mainstreaming)	0,19
34	Resurssit (Finances)	0,18
35	Käyttäytymisen sääntely (Behavior objectives)	0,18
36	Opettajan esittämien kysymysten laatu	0,17
37	Ohjelmoitu (ATK) opetus (Programmed instruction)	0,14
38	Osaamistason mukainen ryhmittely (Ability grouping)	0,14
39	Opettajien odotukset osaamisen suhteen	0,14
40	Luokkakoko	0,13
41	Ravinto	0,12
42	Ongelmaperustainen oppiminen	0,06
43	Sanalukuohjelmat (Whole language programs)	0,06
44	Avoimet vs. perinteiset luokkahuoneet	0,04
45	Kesäloma	-0,07
46	Luokalle jättäminen	-0,20

Milloin on arvioinnin aika?

Oppimista tukeva palaute auttaa oppijoita ymmärtämään

- ✓ Mitä heidän on tarkoitus oppia?
- ✓ Mitä he ovat jo oppineet?
- ✓ Miten he voivat edistää omaa oppimistaan ja parantaa suoriutumistaan?

Ops:n perusteet 2014

Hyvän formatiivisen arvioinnin avainstrategiat

selkeät ja jaetut oppimistavoitteet ja niihin liittyvät arvioinnin kriteerit

oppimiseen kohdentuvien keskusteluiden luominen ja keskusteluiden ohjaaminen sekä toimenpiteet, jotka lisäävät oppilaiden ymmärrystä tehtävistä

eteenpäin vievä palaute

oppimisen ja oppilaiden keskinäisen vuorovaikutuksen aktivointi

oppilaiden oppimisen omistajuuden aktivointi

Black ja Wiliam, 2009

3-K formatiiviseen arviointiin

Katseleminen

Kysyminen

Keskusteleminen

Kts. Atjonen, 2015

Oppimista edistävä palaute

Fokus tavoitteissa

Tulevaisuusorientaatio

Ymmärrettävyys

Oikea-aikaisuus

Rehellisyys

Kohdistuu toimintaan, ei arvota

Jatkuvaa

Osoittaa edistymistä ja ponnistelun merkitystä

Wiggins, 2010 pohjalta PN

Arviointivuorovaikutus

Arviointi on osa oppimista ja luonteva osa oppimistilanteita

Keskustelua, pohdintaa, juttelua mm. siitä,

mitä tavoittelen?

miten toimin?

miten sujui ?

mitä opin?

miten työskentelen?

innostuinko?

mitä tavoittelen jatkossa?

miten kannattaisi toimia ensi kerralla?

Palautteen tasoja

Persoonataso

- Millainen oppilas on?
- Mitkä ovat oppilaan kyvyt?

Itsesäätelyn taso

- Miten oppilas ohjaa, säätelee ja muokkaa toimintaansa saavuttaakseen tavoitteensa?
- Itsearviointia

Prosessin taso

- Mitä hyötyä tehtävästä on, miten liittyy muuhun
- Oppimisprosessin reflektio ja virheiden analyysi

Tehtävän taso

- Kuinka oppilas on menestynyt tehtävässä?
- Miten suoriutuu?

Hattie & Timberley, 2007

Jotta voi arvioida itseään,
täytyy tietää, mihin on pyrkimässä.

Itsearvioinnista

Tilaa oppimisen ja opintojen **edistymisen** **pohdintaan** yksilönä ja ryhmänä

Oman oppimisen ja edistymisen ja niihin **vaikuttavien tekijöiden havainnointia**

Omien ja muiden erilaisten oppimisen tapojen, **vahvuuksien ja onnistumisten** tunnistaminen

Itseohjautuvuuden tukeminen

-> **miten voin itse vaikuttaa oppimiseeni**

Ajattelin ennen – nyt ajattelen

1. Määrittelkää, mikä on **ennen** (esim. aamulla, viime syksynä, vuosi sitten, ekaluokalla, kun olin vastavalmistunut opettaja, jne.)
2. Kirjoita lyhyesti
3. Jaa parin/pienen ryhmän kanssa
4. Löytäkää yhtäläisyyksiä, jotain **yhteistä ydintä** ajatuksistanne
5. Mieti, mikä sai aikaan muutoksen tai mikä vahvisti alkuperäistä ajatustasi

Oppilaiden
itsearviointilomakkeita

Oppilaan mahdollisuus arvioida asiaa

Pitää
vielä
harjoitella

Osaan
jotenkuten

Osaan
hyvin

Osaan
erinomai-
sesti

Matematiikka: Osaan päätellä

Ympäristö- ja luonnontieto: Osaan opiskeltavat asiat

Kuvataide: Hallitsen kuvallisia ilmaisutapoja

Uskonto/ET: Ymmärrän sopimuksen ja lupauksen merkityksen

Liikunta: Liikun monipuolisesti

Musiikki: Keksin omia musiikkijuttuja

3. Henkilökohtaisten ominaisuuksien, persoonallisuuden ja temperamentin sisältyminen arvioitavaan asiaan

Arvioin työskentelyäni

Harvoin Yleensä Ehdottomasti

- Olen ennakkoluuloton
- Olen siisti ja huolehdin läksyistäni

Arvioin osaamistani äidinkielessä ja kirjallisuudessa

-

Pitää
vielä
harjoitella

Osaan
jotenkuten

Osaan
hyvin

Osaan
erinomai-
sesti

Olen reipas ja esiinnyn mielelläni

4. Arvioitavan asian suhde arviointiasteikkoon

Pitää vielä harjoitella	Osaan joten- kuten	Osaan hyvin	Osaan erinomai- sesti
-------------------------------	--------------------------	----------------	-----------------------------

Äidinkieli ja kirjallisuus: Kirjoituksessa en tee virheitä

Uskonto/ET: Ymmärrän ystävyyden merkityksen
Pohdin oikeaa ja väärää

Käsityö: Saan paljon ideoita

Musiikki: Pidän musiikin kuuntelusta

Itsearviointi arviointikeskustelun pohjaksi

LAAJA-ALAISEN OSAAMISEN ARVIOINTI

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L1 Oppilaan itsearviointi (heikko... hyvä) (1-6)

L1 Opettajan arviointi (heikko... hyvä) (1-6)

Tämä alue on sinulle...

Palautetta oppilaalle

4. Pysyvyyden asenteen vahvistaminen

PK_KS/KU Käsitteiden ja kuvataiteen lauseita

03 Olet uskomattoman hyvä pilakuvien ja sarjakuvien piirtäjä!

PK_EN/RU Kielten lauseet

12 Olet oikea verbitaivutuksen mestari!

Arvioitavan asian suhde tavoitteisiin

Arvioin työskentelyäni:

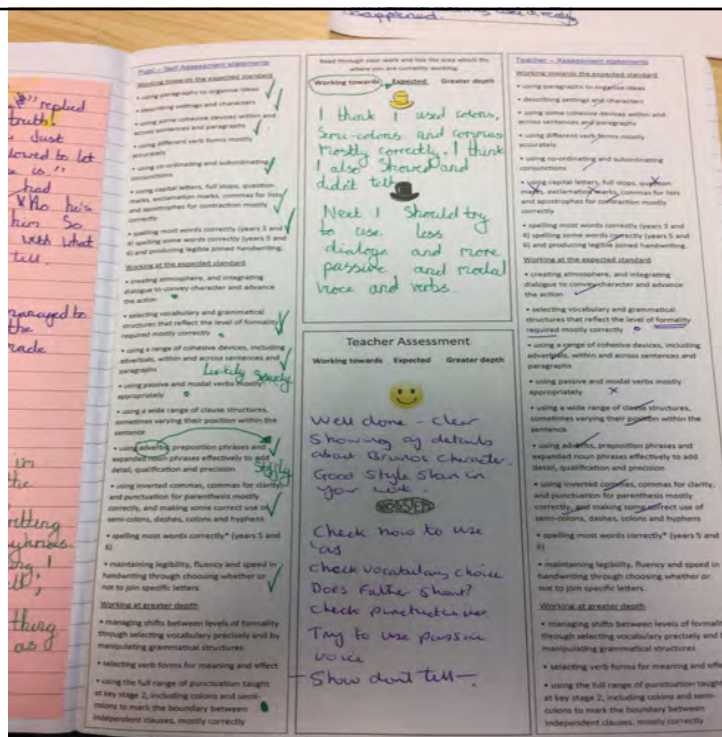
Harvoin Yleensä Ehdottomasti

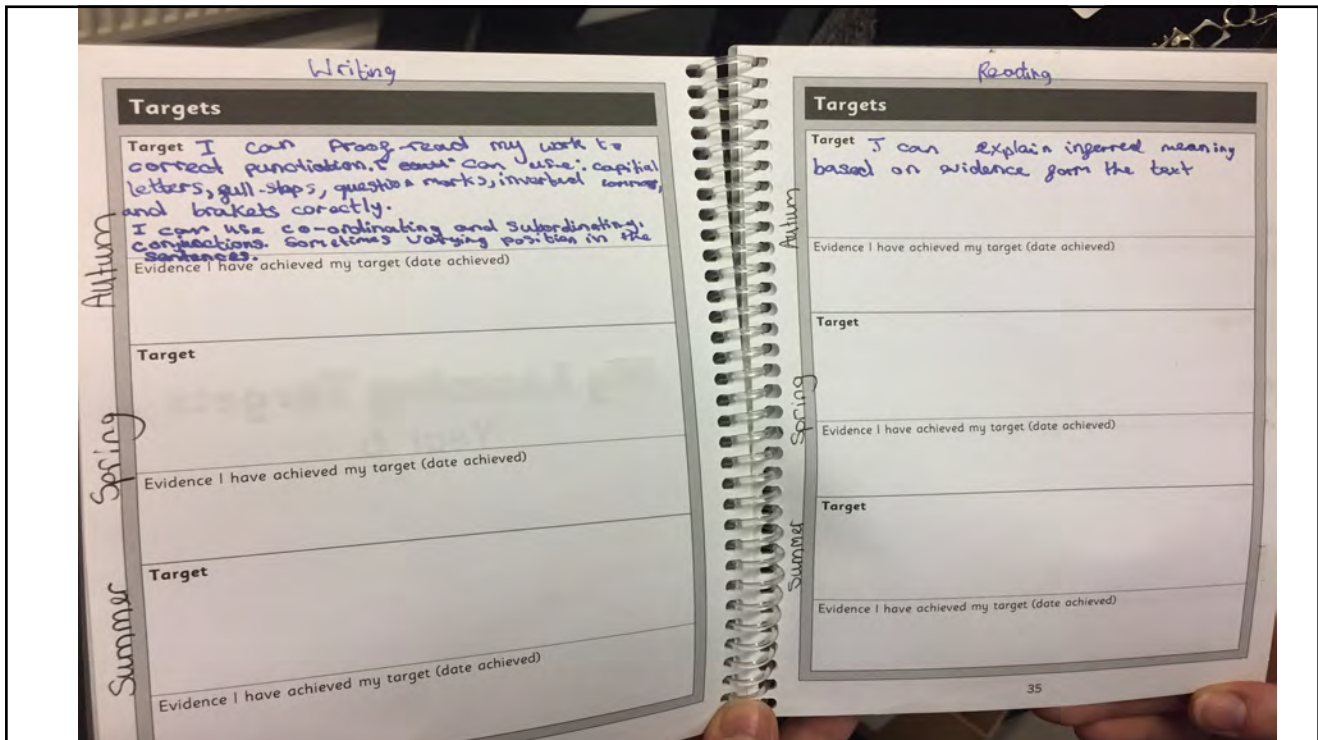
- Minulla on hyviä ideoita
- Osaan ratkaista ongelmia

2. Oppilaan mahdollisuus arvioida asiaa

- Osaan ryhmätyön
- Osaan itsenäisen työskentelyn

Projektityön arviointi

Lööpit

1. Minkä otsikon antaisit, jos sinun pitäisi kirjoittaa juttu tämän päivän (tai prosessin) oppimisestasi?
2. Kirjoita otsikkosi paperiliuskalle
3. Jaa parin kanssa otsikkosi ja vaihtakaa lappuja
4. Esittäkää saamanne uudet otsikot muutamalle muulle ja vaihtakaa taas otsikoita jne.

RISTINOLLA!

Aseta itsellesi arvioinnin kehittämisen **tavoitteet** ja **pvm**, johon mennessä pyrit saavuttamaan ne.

Kirjaa tavoitteisiin johtavat konkreettiset **teot**.

Luostarinen, 2016

RISTINOLLA

Ennen työskentelyn aloitusta oma tavoitetaso / pyrkimys merkitään **ympyrällä**. Työskentelyn päätteeksi arvioidaan **rastilla**, mille tasolle päästiin.

TAVOITTEET	1	2	3	4	5
Tavoite 1: Teot:		X	O		
Tavoite 2 Teot:			X	O	
Tavoite 3: Teot:			O	X	
Tavoite 4: Teot:		X		O	

Luostarinen, 2016

VÄRIKODAUS

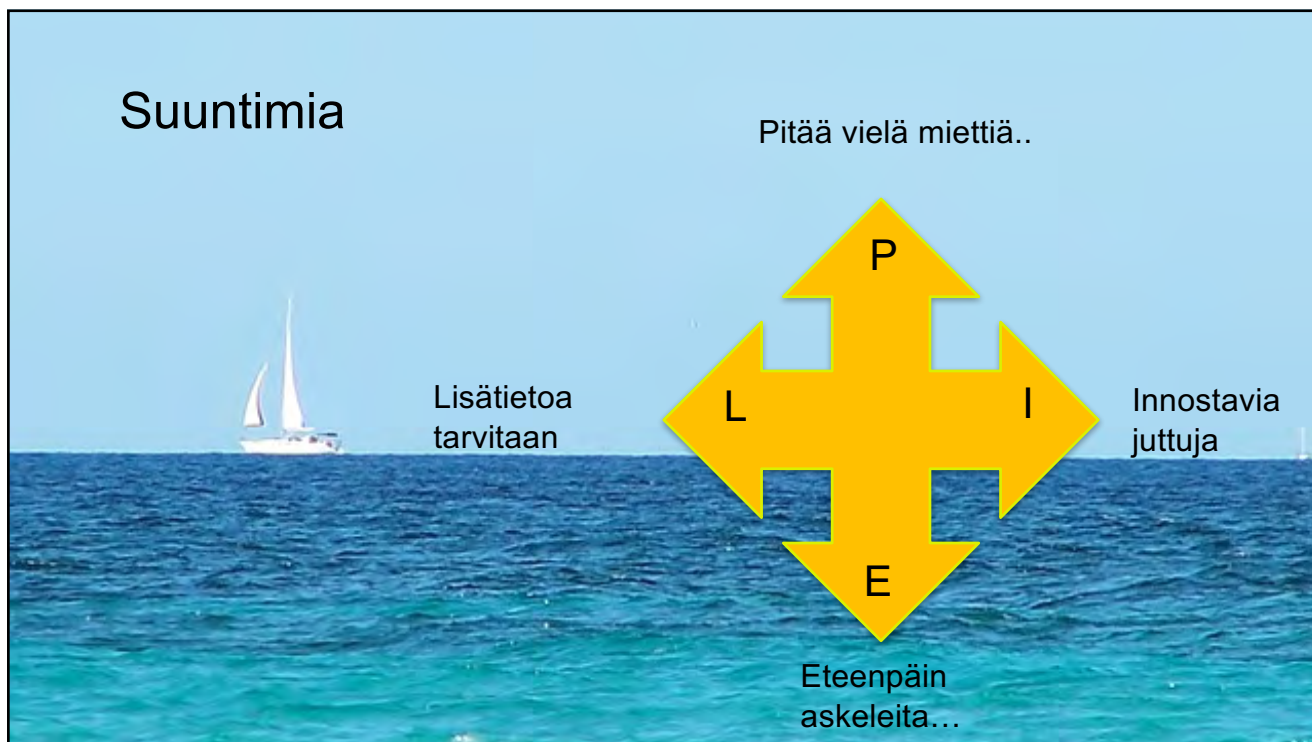
	Aino	Abdul	Leo	Maria	Oliver	Niko	Helmi	Nea
Tavoite 1	Green	Cyan	Cyan	Purple	Green	Cyan	Green	Green
Tavoite 2	Green	Green	Green	Cyan	Green	Cyan	Cyan	Green
Tavoite 3	Cyan	Purple	Green	Cyan	Cyan	Purple	Green	Cyan
Tavoite 4	Cyan	Green	Cyan	Green	Purple	Cyan	Green	Purple
Tavoite 5	Purple	Purple	Cyan	Purple	Cyan	Purple	Green	Cyan

Green	Osaan ja pystyn auttamaan muita.
Cyan	Osaan itsenäisesti, mutta tarvitsen vielä harjoitusta.
Purple	Tarvitsen opetusta ja ohjausta.

Luostarinen, 2016

<https://www.slideshare.net/MatleenaLaakso/kuusi-ajatteluhattua-helmi-13-ss>

Dynaaminen arviointi on väline kognitiivisten taitojen arviointiin

- miten tämä henkilö oppii/suoriutuu parhaiten
- millaisesta tuesta ja ohjauksesta hän hyötyy
- miten oppimisympäristöä ja materiaalia voi muokata niin, että hän hyötyy eniten

Koe dynaamiseen tapaan

1. Oppilas/oppilaat tekee opintojaksoon kuuluvan kokeen **itsenäisesti**.
2. Opettaja käy oppilaan kanssa kokeen läpi niin että **havaitaan kohdat, joissa oppilas on onnistunut, joita vielä pitäisi harjoitella ja jotka tuntuvat ehkä ylivoimaisilta**. Korostetaan sitä, että **virheistä on mahdollisuusoppia** eivätkä ne ole haitallisia tässä tapauksessa.
3. **Etsitään haastaviin kohtiin vielä yhdessä ratkaisuja**. Oppilasta ohjataan opiskelemaan tarvittavia asioita vielä uudelleen ja autetaan tarpeen mukaan esimerkiksi kielen ja käsitteiden, strategioiden ja kokonaisuuksien hahmottamisessa.
4. Oppilas tekee samantapaisen kokeen, ehkä rinnakkaisversion, **uudelleen itsenäisesti**.
5. Opettaja ja oppilas vertaavat yhdessä saavutettua tulosta aiempaan ja pohtivat, **millaista kehitystä on tapahtunut ja mistä se on johtunut**. **Huomiota kiinnitetään erityisesti edistysaskeleisiin**.

Mihin lapsi tänään pystyy aikuisen kanssa, siihen hän kykenee huomenna itse.

Arviointi on myös
opettajien
itsearvioinnin ja
oman työn
reflektoinnin ja
kehittämisen
väline.

A background image of many colorful balls of yarn in various colors like yellow, blue, pink, red, green, and purple.

Kahdeksan kysymystä opettajan itsereflektiota varten

1. Mikä on oma käsitykseni oppimisesta? Mihin työssäni keskityn?
2. Miten jaan ja kehittelen ajatuksiani oppilaitten ja kollegojen kanssa?
3. Millaisen ajattelun ja oppimisen mallin itse annan opetustilanteissa?
4. Miten puhun oppimisesta?
5. Miten ohjaan ja annan palautetta?
6. Miten käyttämäni oppimisympäristö tukee ajattelua ja oppimista?
7. Tiedostanko odotukseni?
8. Miten ilmaisen odotuksiani oppilaille?

Halinen ym., 2016

KIITOS!

Päivi Nilivaara

paivi.nilivaara@innoline.fi

@PaiviNilivaara

Päivi Nilivaara

www.facebook.com/innolineoy/

